

Шведська обов'язкова
пенсійна система з
індивідуальними
рахунками

Едвард Палмер

Університет Упсала та Агентство
соціального страхування Швеції

Короткий зміст

- **Огляд нової пенсійної системи Швеції**
- **Обов'язкова накопичувальна система з індивідуальними рахунками – Яка в неї структура, та як вона функціонує?**
- **Огляд останніх тенденцій**

Огляд нової пенсійної системи Швеції

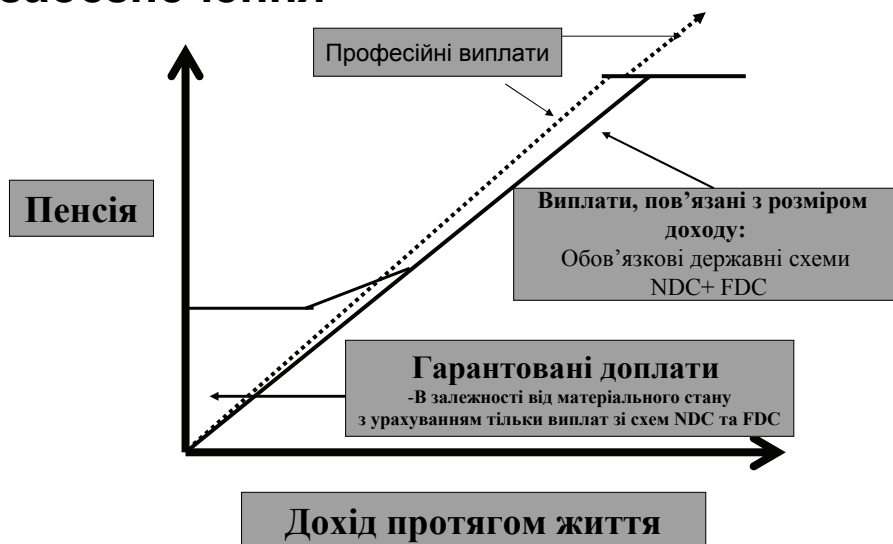
2

Реформа державної пенсійної системи

- Дві обов'язкові автономні складові з визначеними внесками (DC), що пов'язані з розміром доходу:
 - Солідарна умовно-накопичувальна схема (NDC)
 - Накопичувальна схема з визначеними внесками (FDC)
- Виплати по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника → Державний бюджет
- Гарантія → Державний бюджет
- Набуття прав без сплати внесків → Державний бюджет

3

Загальна схема пенсійного забезпечення

4

Нові державні обов'язкові схеми FDC та NDC

- Рахунки: Внески (2,5 % в FDC та 16 % в NDC) сплачуються з річного доходу, обмеженого максимальним розміром
- Рахунки: Зараховується інвестдохід
- Анuitети: Залежать від суми коштів на рахунку при виході на пенсію та очікуваної тривалості життя
- Анuitети: отримувати анuitети із систем NDC та/або FDC можна окремо або разом, починаючи з віку 61 рік.
- Анuitети: Частковий (25%, 50%, 75%) або повний.
- Учасники можуть мати неповну або повну зайнятість (та сплачувати внески) в той час, як отримують виплати.
- Виплати оподатковуються – тариф оподаткування такий самий як і для оподаткування доходів.

5

Обов'язкова накопичувальна схема з індивідуальними рахунками

6

Мета схеми

- **Забезпечити ринковий інвестдохід з мінімальними видатками**
- **Заохочення індивідуального вибору**
Додаткова перевага – можливість сприяти підвищенню рівня освіченості щодо фінансових ринків.

7

Стратегія схеми

- Відокремити адміністрування на етапі накопичення від адміністрування на етапі виплати ануїтету
- Встановлення переліку та окремих тарифів на послуги з метою зниження загальної суми адмінвидатків

8

Огляд того, як організована система

- **Внески збирає податковий орган.**
Інформація передається через Раду соціального страхування, яка координує усю інформацію, пов'язану з пенсіями за віком, з індивідуальних річних звітів. Кошти надходять через Офіс Національного боргу до банків зберігачів.
- **Проведення операцій та бухоблік - кліринговий дім (PM)**
PM здійснює усі угоди від імені учасників, веде щоденний персоніфікований облік, надає клієнтські послуги, тримає щоденний зв'язок з фондами, які працюють у системі.
- **Інвестування – приватні компанії з управління активами фондів**
Усі фонди, що мають ліцензію на ведення бізнесу у Швеції, можуть зареєструватись у PM, щоб їх обирали учасники. **Окрім державного фонду “за умовчанням” для тих, хто не обрав приватного фонду, близько 85 компаній пропонують приблизно 780 зареєстрованих приватних фондів.**
- **Ануїтети – PM є єдиним провайдером-монополістом**
Види ануїтетів визначені в законодавстві (див. нижче)
- **Нагляд – Міністерство фінансів (діяльність Клірингового дому) та Агенція фінансового нагляду Швеції (ринок приватних фондів)**
- **Інформування та контакти з учасниками – PM**
PM надає інформацію про інвестдохід, адмінвидатки та рівень ризику в усіх фондах. Веб-сайт, кол-центр, місцеві офіси соціального страхування. Інформація в основних щоденних газетах, інформація в електронній формі в офісах місцевих банків, і т.і.

9

PM – Кліринговий дім, що надає інвестиційні послуги та єдиний провайдер ануїтетів

■ Адміністрування фондів кліринговим домом PM

- PM здійснює (не менше, ніж) одну операцію в день по одному фонду
- Інформація про вартість активів фонду щоденно надсилається PM в електронному вигляді
- Перейти можна у будь-який час (починаючи з травня 2010 року для учасників буде встановлена плата)
- PM встановлює графік адмінвидатків – плата за управління активами для клієнтів PM залежить від загальної вартості активів PM у фонді.

■ PM – єдиний провайдер ануїтетів

- з фіксованою або перемінною ставкою, довічний ануїтет одинака або довічний ануїтет подружжя. Уніфікована таблиця очікуваної тривалості життя. Можлива виплата у зв'язку з втратою годувальника до досягнення пенсійного віку

10

Правила для учасників

- Учасники можуть обирати до 5 зареєстрованих фондів – в середньому з початку функціонування системи на одну особу припадає ~3.3 фонди.**
- Учасники оплачують адміністративні видатки.**
- Перехід із фонду у фонд вільний – але для учасників встановлена плата.**
- Державний фонд “за умовчанням” (AP7) – з 10 травня 2010 року усі учасники можуть вільно переходити в цей фонд або виходити з нього.**
Кількість активних учасників (станом на грудень 2009 року):
 - 57% усіх учасників на сьогоднішній день зробили активний вибір;
 - Кошти учасників, які зробили активний вибір, складають 73% від загального капіталу

11

Вимоги до участі фондів у системі

- **Вимога 1:** Компанія з управління активами повинна мати ліцензію на здійснення діяльності у Швеції
- **Вимога 2:** Компанія з управління активами фонду повинна укласти договір з РМ, який передбачає:
 - надання інформації в електронній формі про вартість активів фонду кожного робочого дня
 - надання періодичного звіту про адміністративні видатки
 - надання іншої інформації на вимогу РМ
 - згоду не нараховувати плату за зняття коштів
 - згоду на план знижок РМ

12

План знижок РМ встановлює обмеження щодо максимального розміру плати за управління активами фонду

- Принцип – граничні витрати інвестування додаткових коштів зменшуються при збільшенні обсягу активів РМ, що інвестуються.
- Фонди можуть нараховувати плату за послуги звичайного розміру, яка діє на приватному ринку, але коли частина коштів РМ, якою вони управляють, збільшується, вони повинні надавати знижки.
- Плата за послуги встановлюється як % від усіх активів в управлінні. Великі фонди знижують адміністративні видатки до 0,12 % (у майбутньому ще менше).

13

Фонд “за умовчанням” (для тих, хто не обрав фонд) - AP7

Нові правила з 10 травня 2010 року

- До 10 травня 2010 року: Один великий фонд, $\approx 80\%$ коштів якого інвестовано в акції.
- З 10 травня 2010 року:
 - Фонд міжнародних акцій
 - Фонд інвестування в інструменти з фіксованою доходністю
- Ті, хто не робить вибору: до 55 років кошти інвестуються в акції емітентів різних країн, а потім до 75 років поступове переведення коштів (3% на рік) у фонд інвестування в інструменти з фіксованою доходністю.
- Ті, хто робить вибір: можуть обрати один з 3 фондів (поміркований, збалансований, агресивний), в якому змішані в різних пропорціях акції емітентів різних країн та інструменти з фіксованою доходністю. Ці фонди також будуть доступними як один з варіантів інвестування для усіх фондів, що працюють в обов'язковій пенсійній схемі.

14

Деякі коментарі щодо адмінвидатків

- Система організована таким чином, що чим більше її обсяг, тим дешевша вона в управлінні. Збільшення тарифу внесків сприяло б більш швидкому зниженню адмінвидатків. Відповідно до плану знижок, адмінвидатки зменшаться до 0,17 % активів РРМ і до 0,1 % середньої заробітної плати.
- Асимптотичні щорічні видатки системи $\approx 0,04$ (РМ) + 0,15 (управління активами) + 0,01 (збір внесків та Адміністрація соціального страхування) = 0,20 % активів РМ.
- Асимптотичні видатки як відсоток від середньої заробітної плати приблизно складають 0,001.

15

Коротка інформація про останні тенденції

- Інвестиції в акції складають 80% загального капіталу станом на грудень 2009 року. Найнижчий відсоток інвестицій в акції був 70%, а найвищий - 90%.
- 7 компаній, які управляють найбільшою часткою активів РМ ($\approx 50\%$) є одночасно 7 крупними приватними страховими компаніями.
- У Фонді “за умовчанням” (AP7) 27% усіх активів (станом на грудень 2009).
- Середній інвестдохід за період 1995-2009 = 3.2%.
90 % усіх учасників мали ставку інвестдоходу 2-4% за усі роки участі станом на грудень 2009 року.
- Невеликі коливання у розмірі інвестдоходу в залежності від статі, віку та освіти (2006).
- Не зважаючи на великий обсяг інформації, більшість учасників вважає, що в них недостатньо інформації для прийняття рішень.

16

Питання

- Чи обмежити більше свободу вибору та ризику?
- Чи приватизувати адміністрування Фонду “за умовчанням”?
- Чи дозволити учасникам об'єднувати фонди, коли настав час придбавати ануїтет?
- Чи з'явиться ринок ануїтетів – чи все залишиться без змін?
- Чи приватизувати у майбутньому послуги з надання ануїтетів?

17

Дякую!

18